

การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน ตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

THE STUDY OF CHARACTERISTICS OF THE PERSON OF STUDENT COUNCIL BASED ON STUDENTS EXPECTATION AT A MEDIUM-SIZED GOVERNMENT SCHOOL IN RAYONG

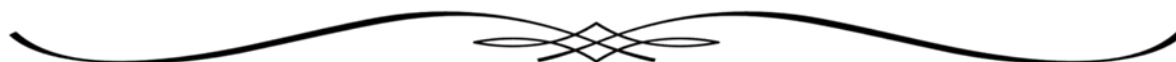
สุปราณี กิตติวรเชษฐ์¹ รศ.ดร.สุภายู เทระวณิชตระกูล² ดร.ผลาดร สุวรรณโพธิ์³

Supranee Kittiwarachet¹ Dr. SADAYU TEERAVANITTRAKUL² Dr. PALADORN SUWANNAPHO³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Received : April 23, 2018

Revised : June 12, 2018

Accepted : August 3, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และแนวทางในการส่งเสริมของประธานคณะกรรมการสภานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1. นักเรียนแต่ละระดับชั้นของแต่ละแผนการเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 40 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) 2. ผู้เชี่ยวชาญซึ่งดำเนินงานพิเศษในกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และเป็นที่ปรึกษางานสภานักเรียน จำนวน 5 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนมีความคาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีจำนวน 9 คุณลักษณะ เรียงตามลำดับค่าความถี่ของผู้ที่มีความคาดหวังคุณลักษณะจากมากไปน้อย คือ ความรอบรู้ มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร กล้าตัดสินใจ พลังผลักดัน มีเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ การควบคุมตนเอง การพัฒนาตนเอง และกระตือรือร้น

2. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง สรุปได้เป็น 3 ช่วง 1. ก่อนการจัดการเลือกตั้ง มีวิธีการสำคัญ คือ จัดอบรมค่ายผู้นำ

2. ระหว่างการเลือกตั้ง โดยการเชิญชวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสมัครเลือกตั้งประธานคณะกรรมการสภานักเรียน และตรวจสอบนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง 3. หลังการเลือกตั้ง โดยการทำกิจกรรมตามปฏิทินงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ผลักดันให้คณะกรรมการสภานักเรียนดำเนินกิจกรรมตามนโยบายที่หาเสียงไว้ และการจัดค่ายผู้นำโดยคณะกรรมการสภานักเรียน

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ประธาน, สภานักเรียน

Abstract

The objective of this study was to explore the desirable characteristics and promotion guidelines of the Student Council President based on student expectations at a medium-sized government school in Rayong. The sample groups were as follows: 1. A total of 40 students from various classes from each education program from a government school in Rayong obtained by purposive sampling with data collection by in-depth interviews; and 2. A total of five experts performing special work in the Student Affairs Management Group and Student Council consultants. The data was collected by focus group discussions. Collected data was tested using the triangulation test method and then subjected to content analysis.

The research findings were as follows:

1. Students had expectations for nine desirable characteristics of the Student Council President of the aforementioned government school in Rayong. These characteristics were categorized in descending order by frequency of people with expectations for the following characteristics: Knowledge, people skills, communication skills, decisiveness, drive, goals/vision, self-control, self-improvement and enthusiasm.

2. Guidelines for promoting the desirable characteristics of the Student Council President at the aforementioned government school in Rayong, which can be summarized into the following three stages: 1. A key pre-election option is to organize a leadership training camp. 2. During the election, qualified and suitable students are to be invited to run for election to become the Student Council President followed by campaign policy inspection. 3. After an election, activities are to be carried out according to the work calendar of the Student Affairs Management Group to drive the Student Council to perform the activities stated by the policies set forth during the campaign, followed by organizing a leadership camp by the Student Council.

Keywords: Characteristic, student council

บทนำ

ตามคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานกิจกรรมสภานักเรียน[1] ระบุว่า หัวใจหลักของการบริหารการศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยงานสภานักเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้โรงเรียนมีภารกิจในการปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียน ซึ่งงานสภานักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน คือ เป็นกลไกสำคัญให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและช่วยพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตย เป็นกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและ

ประสบการณ์ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาลให้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิและความเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อหมู่คณะ และส่งเสริมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จากความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนที่กล่าวมาจะพบว่า มีความสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดซึ่งระบุในคู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา[2] ว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ตัวชี้วัดที่ 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ข้อที่ 3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

โดยปัญหาในการวิจัยเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลผู้ได้รับเลือกเป็นประธานและคณะกรรมการสถานักเรียน มีลักษณะบางประการที่ไม่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน และไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายที่พรรคของตนหาเสียงไว้ได้ โดยปัญหาข้างต้นเกิดขึ้นจากความสามารถในความคาดหวังถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกคณะบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน หรือระบบการพัฒนาคณะกรรมการสถานักเรียนยังขาดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน และแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์คุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนแต่ละแผนการเรียนแบบคละระดับชั้น จำนวน 40 คน โดยใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling)[3] เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เมื่อทำการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ภายใต้วัดข้อการวางแผนทางการส่งเสริม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติ คือ ปฏิบัติงานพิเศษในกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และเป็นผู้ที่ปรึกษาสถานักเรียน เป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป และเคยเป็นผู้นำกิจกรรมหรือเคยเป็นนักกิจกรรมมาก่อน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง	1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนแต่ละแผนการเรียนแบบคละระดับชั้นจำนวน 40 คน โดยใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) 2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	1. ทราบถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง
2. ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง	1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งปฏิบัติงานพิเศษในกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และเป็นผู้ที่ปรึกษาสถานักเรียน เป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป และเคยเป็นผู้นำกิจกรรมหรือเคยเป็นนักกิจกรรมมาก่อน 2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)	1. ได้แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation)
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation)
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodology triangulation)
4. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกตามแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ แบบฟอร์มการสนทนากลุ่ม และจากการสนทนาที่ผู้บันทึกไว้ในเทปบันทึกเสียงและในแบบจดบันทึกคำสนทนาของผู้จดบันทึก ข้อมูลที่อยู่ในเทปจะถูกถอดออกมาเป็นบทสนทนา (transcript) โดยการสรุปใจความสำคัญ และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการวิเคราะห์เป็นประเด็นหลัก สรุปประเด็นเรียงลำดับความถี่ และนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาตามความคาดหวังของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนมีความคาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีจำนวน 9 คุณลักษณะ โดยเรียงตามลำดับค่าความถี่ของผู้ที่มีความคาดหวังคุณลักษณะต่าง ๆ จากมากไปน้อยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่ 5 ความรอบรู้ สังกะตได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการวางแผนกลยุทธ์ วางแผนในการไปสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน มีความรอบรู้ ใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ดี มีสติปัญญา มีข้อมูล เป็นคนทันสมัย มีความรอบรู้เกี่ยวกับงานขององค์กร และมีมุมมองที่กว้างไกล โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 33 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านความรอบรู้มากที่สุด

2. คุณลักษณะที่ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ สังกะตได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มีความจริงใจ จิตใจดี เคารพในคุณค่าของผู้อื่น เป็นที่เคารพ รัก ศรัทธา เชื่อถือ ของผู้คน ไม่ดักดิดินา ไม่หลอกใช้ผู้อื่น ยินดีที่จะมอบอำนาจให้กับผู้ได้บังคับบัญชาให้สัมพันธ์กับความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานและเพื่อนในเรื่องส่วนตัวและการเรียน ให้ความช่วยเหลือลูกน้องด้วยความเต็มใจ รับฟังปัญหา เรื่องงานและปัญหาส่วนตัวของผู้ร่วมงานและเพื่อน สร้างความรู้สึกด้านบวก ไม่หลอกใช้ผู้อื่น มีความสม่ำเสมอ สร้างความรู้สึกประทับใจเป็นส่วนตัวบนพื้นฐานของความจริงใจ ความเอาใจใส่ สร้างความสำเร็จจากความร่วมมือ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของบุคคลในองค์กร โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 32 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์มากเป็นอันดับที่ 2

3. คุณลักษณะที่ 9 ทักษะการสื่อสาร สังกะตได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับ ได้แก่ ใช้ปิยวาจา ใช้วาจาสุภาพในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ชักจูงหรือชี้แนะบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของลูกน้องและผู้ร่วมงานในทุกระดับ เป็นผู้ฟังที่ดี และตักเตือนลูกน้องด้วยคำพูดที่ไพเราะและมีความระมัดระวังไม่ให้กระทบกับผู้อื่น โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 27 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านทักษะการสื่อสารมากเป็นอันดับที่ 3

4. คุณลักษณะที่ 2 กล้าตัดสินใจ สังกะตได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างเจาะลึกก่อนตัดสินใจ ใช้ดุลพินิจพิจารณาปัญหา ตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการ กล้ารับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่รีรอลังเลเพราะกลัวการรับผิดชอบงานจะชักเสียหาย สร้างความเข้าใจให้ลูกน้อง ยอมรับเหตุผลของการตัดสินใจ และทำให้ลูกน้องเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 26 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านกล้าตัดสินใจมากเป็นอันดับที่ 4

5. คุณลักษณะที่ 4 มีพลังผลักดัน สืบเกิดได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่องาน มีความรับผิดชอบต่อคนที่ทำงาน มีความพยายามในการทำงาน และมีความอดทน โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 24 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านพลังผลักดันเป็นอันดับที่ 5

6. คุณลักษณะที่ 6 มีเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ สืบเกิดได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ กำหนดเป้าหมาย และมองเห็นภาพในอนาคตที่คนอื่นมองไม่เห็น โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 24 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านเป้าหมาย/วิสัยทัศน์เป็นอันดับที่ 6

7. คุณลักษณะที่ 8 การควบคุมตนเอง สืบเกิดได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทำงานอย่างเป็นทีม มีสติในการควบคุมตนเองทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย มีความยุติธรรม ตระหนักถึงความยุติธรรมอยู่เสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน อาศัยหลักของความถูกต้องและหลักแห่งเหตุผล ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ แบ่งเวลา ไม่ภูมิใจในสิ่งใดที่ไร้เหตุผล และสุขภาพร่างกายแข็งแรง โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 22 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านการควบคุมตนเองเป็นอันดับที่ 7

8. คุณลักษณะที่ 1 การพัฒนาตนเอง สืบเกิดได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ วางแผนในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรให้มีความเข้มแข็ง มีความกระตือรือร้น ปรับปรุงพฤติกรรมตนเองให้ดีขึ้น เอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีการประเมินตนเอง กล้าทดลอง กล้าเปลี่ยนแปลง ปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง มีใจจดจ่องานดี ยอมรับคำแนะนำจากผู้อื่น มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า รู้จักพัฒนาตนให้เป็นที่พอใจของผู้ร่วมงาน ความริเริ่ม ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ส่งเสริมศักยภาพของตนเองตลอดเวลา ทบทวนพฤติกรรมตนเอง และแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 18 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านการพัฒนาตนเองเป็นอันดับที่ 8

9. คุณลักษณะที่ 7 กระตือรือร้น สืบเกิดได้จากความถี่ของพฤติกรรมบ่งชี้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ หันต่อเหตุการณ์ มีความพอใจในงานที่ทำ มีความขบขันในการปฏิบัติงาน ชื่นชมในผลงาน และต้องการพัฒนาองค์กร โดยมีค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 8 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะด้านการพัฒนาตนเองเป็นอันดับที่ 9

จากข้อสรุปทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า นักเรียนและประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ กระตือรือร้น การพัฒนาตนเอง การควบคุมตนเอง มีเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ มีพลังผลักดัน กล้าตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร มีมนุษยสัมพันธ์ และความรู้รอบรู้ เนื่องจากนักเรียนสามารถรับรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียนได้ยังไม่เพียงพอ

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิจัย แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง สรุปได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียนก่อนการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสภานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีวิธีการ

สำคัญ ได้แก่ การสร้างคุณค่าในการดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน การกำหนดเกณฑ์รับสมัครคณะกรรมการสถานักเรียน การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน และจัดอบรมค่ายผู้นำ โดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานักเรียนและนักเรียนคนอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

2. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนระหว่างการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

มีวิธีการสำคัญ ได้แก่ เชิญชวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมลงสมัครเลือกตั้งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน ตรวจสอบนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง และอนุญาตให้พรรคเลือกตั้งหาเสียงได้ช่วงพักกลางวันและหลังเลิกเรียนอย่างสร้างสรรค์

3. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนหลังการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีวิธีการสำคัญ ได้แก่ การทำกิจกรรมตามปฏิทินงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ผลักดันให้คณะกรรมการสถานักเรียนดำเนินกิจกรรมตามนโยบายที่หาเสียงไว้ และการจัดค่ายผู้นำโดยคณะกรรมการสถานักเรียน

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 สรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

จากการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้การตีความ การสรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามข้อค้นพบ พร้อมด้วยประสบการณ์และภูมิหลังของผู้วิจัย ซึ่งประสบการณ์ของผู้วิจัยช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง โดยอภิปรายเรียงลำดับตามความสำคัญของข้อค้นพบ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่ 5 ความรอบรู้ เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำที่มีความรู้และมีความสามารถในการคิด ย่อมสามารถข้ามผ่านอุปสรรคที่เข้ามาขวางกั้นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานไปได้ด้วยไหวพริบ เหตุผล ความเข้าใจในงาน และข้อมูลต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และนำพาให้คณะกรรมการสถานักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมและทำนโยบายที่ได้สัญญาต่อนักเรียนภายในโรงเรียนได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย ปัญญโรจน์[4] กล่าวว่า ความรอบรู้เป็นคุณลักษณะที่ส่งผลให้ผู้นำที่มีข้อมูลมากกว่า มีความรอบรู้กว่า มีการใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ดีกว่า มักเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งเป็นที่เคารพเชื่อถือแก่ผู้ตาม อีกทั้ง ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์[5] ยังกล่าวอีกว่า การจะเป็นผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใดฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น นอกจากนี้ ชัยทวี เสนะวงศ์[6] ได้ลงบทความอีกว่า ความรอบรู้สามารถช่วยในการประเมินถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถแก้สถานการณ์ได้อย่างฉับไว

2. คุณลักษณะที่ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคณะกรรมการสถานักเรียนทุกคน ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนซึ่งเป็นผู้นำการทำงาน ต้องอาศัยความมีมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงาน ประชุมวางแผนการดำเนินงาน และติดตามความคืบหน้าของงาน หากประธานขาดคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์แล้ว ย่อมไม่สามารถรวมทีมงานให้ดำเนินงานร่วมกันอย่างราบรื่น สอดคล้องกับ คิด ฉัตรประภาชัย[7] ได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยพบว่า ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องยอมรับว่า งานที่สำเร็จนั้นมีคนอื่นช่วยทำ ความสำเร็จในการเป็นผู้นำนั้น จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือกับผู้อื่น และการติดต่อกับบุคคลอื่นในฐานะที่เขาเป็นบุคคล นอกจากนี้ ศิริพงษ์ ศรีชัยมยุรรัตน์[5] กล่าวว่า ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์จะช่วยให้อุปสรรคใหญ่เป็นอุปสรรคเล็กได้

3. คุณลักษณะที่ 9 ทักษะการสื่อสาร เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนที่มีคุณลักษณะหลากหลายแต่ขาดความสามารถในการสื่อสาร ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะไม่สามารถสื่อสารให้คณะกรรมการสถานักเรียนคนอื่น ๆ รับทราบและเข้าใจแนวคิดของตน หรือไม่สามารถถ่ายทอดให้คณะกรรมการสถานักเรียนคนอื่นสามารถเข้าใจได้ว่า ขอบเขตงานของตนคืออะไร อาจส่งผลให้มีการทำงานซ้ำซ้อน หรือมีงานที่ตกหล่นไป ทำให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์เทพ สุขทนารักษ์[8] ดังบทความที่ว่าความสามารถในการสื่อสารเป็นสิ่งที่ผู้นำในสังคมไทยทุกระดับยังขาดอยู่ เพราะการสื่อสารเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ

4. คุณลักษณะที่ 2 กล้าตัดสินใจ เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนต้องทำหน้าที่ตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นในการประชุมการดำเนินงาน การวางแผนดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม ดังนั้นผู้ที่ไม่สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ ย่อมหาข้อสรุปในการดำเนินงานไม่ได้ และเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน นอกจากจะมีการมอบหมายงานให้หัวหน้าแต่ละฝ่ายสามารถดำเนินการตัดสินใจได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม และเมื่อมีการมอบหมายงานย่อมหมายความว่า สมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียนทุกคนจะต้องมีคุณลักษณะที่ 2 คือ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ โดย สุทธิชัย ปัญญโรจน์[4] ได้กล่าวว่าความกล้าตัดสินใจของผู้นำต้องอาศัยการวิเคราะห์ ความเป็นนักคิด รู้จักมองปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งต้องมีความเด็ดขาดเมื่อต้องตัดสินใจ เพื่อที่จะนำสมาชิกไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยนักเรียนที่ให้สัมภาษณ์บางส่วนก็กล่าวถึงคุณลักษณะนี้ แต่ก็ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ความกล้าตัดสินใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จต้องประกอบด้วยทักษะเฉพาะตัวด้านใดบ้าง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถอธิบายได้ว่า ในเหตุการณ์ที่จะต้องตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ตัวประธานคณะกรรมการสถานักเรียนจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัญหา แล้วระดมความคิด แต่ไม่ใช่ตัดสินใจจากเสียงหมู่มาก ควรมีหลักการและเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และชี้แจงเหตุผลให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน นอกจากนี้ ก่อศักดิ์ ไชยรัตน์ศักดิ์[9] ได้บ่งบอกอีกว่า ผู้นำควรตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการ ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ที่สั่งสมมา รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้ลูกน้องยอมรับเหตุผลของการตัดสินใจ ไม่รีรอลังเลเพราะกลัวการรับผิดชอบงานจะงักเสียดาย ต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ

5. คุณลักษณะที่ 4 มีพลังผลักดัน เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนที่ขาดพลังผลักดัน ย่อมไม่

สามารถดำเนินงานจนประสบความสำเร็จได้ เพราะในการดำเนินงานทุกอย่างย่อมพบเจอกับปัญหาและอุปสรรค หากประธานคณะกรรมการสถานักเรียนมีพลังผลักดันแล้ว ย่อมสามารถสร้างกำลังใจ และโน้มน้าวให้คณะกรรมการสถานักเรียนเกิดพลังและความอดทน ช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Kirkpatrick S. และ Locke E.[10] ได้ระบุว่า พลังผลักดันเป็นลักษณะที่ผู้นำแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นผู้นำที่มีความพยายามในการทำงานสูงเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ โดยสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของความทะเยอทะยาน ความพยายามในการปรับปรุงตนเอง ความหนักแน่นในการต่อสู้กับอุปสรรคอย่างไม่ลดละ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เกิดจากความมุ่งมั่นพยายามที่จะไปสู่ความสำเร็จ โดยนักเรียนหลายคนสามารถเข้าใจถึงคุณลักษณะนี้ได้จากการที่นักเรียนทุกคนต้องเคยทำการบ้าน ทำงานกลุ่ม และเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันภายในโรงเรียน แต่กลับมีน้อยคนที่กล่าวถึง อาจเนื่องจากนักเรียนไม่คาดคิดว่าพลังผลักดันเป็นหนึ่งในลักษณะผู้นำ

6. คุณลักษณะที่ 6 มีเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนควรต้องมีการระบุเป้าหมายก่อนการวางแผนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ เอาไว้ก่อน เพื่อไม่ให้การวางแผนงานเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง และป้องกันการหลงประเด็นในการดำเนินกิจกรรม ส่วนในเรื่องวิสัยทัศน์นั้น หากประธานคณะกรรมการสถานักเรียนสามารถวางวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียน รวมทั้งสามารถส่งต่อวิสัยทัศน์ไปสู่ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนรุ่นต่อไปได้ ย่อมมีการสานต่อนโยบายจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ทำให้เกิดการพัฒนานโยบายซึ่งเกิดจากคณะกรรมการสถานักเรียน และสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นต่อนักเรียน คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถมอบหมายงานแก่คณะกรรมการสถานักเรียนดำเนินกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย ปัญญโรจน์[4] กล่าวว่า การมีเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้นำมีทิศทางในการเดินทางไปสู่เป้าหมาย ส่วน คิด ฉัตรประภาชัย[7] ได้ทำการศึกษาจากงานวิจัย พบว่า ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีสติปัญญา ต้องเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคตที่คนอื่นมองไม่เห็น และเมื่อมองเห็นภาพอนาคตนั้นแล้ว ก็ต้องกำหนดเป้าหมายและแผนงานในการไปสู่เป้าหมายนั้นได้อย่างชัดเจน

7. คุณลักษณะที่ 8 การควบคุมตนเอง เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนต้องเป็นผู้ที่รับฟังปัญหา ความขัดแย้ง หรือแนวคิดที่แตกต่างของสมาชิกทุกคนในคณะกรรมการสถานักเรียน จึงจำเป็นที่ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนจะต้องควบคุมตนเอง ทั้งอารมณ์ ทั้งการแยกแยะระหว่างเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ไม่เข้าข้างใครคนใดคนหนึ่ง แต่ตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยเหตุผล นอกจากนี้ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนยังต้องสามารถควบคุมตนเองทั้งในด้านวินัย ความประพฤติ จริยธรรม และมารยาท เพื่อให้สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับทั้งสมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียนคนอื่น ๆ และนักเรียนภายในโรงเรียน พร้อมทั้งสามารถชักชวนสั่งสอนผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย ปัญญโรจน์[4] กล่าวว่า คนที่ต้องการเป็นผู้นำต้องมีสติในการควบคุมตนเอง ทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย เพื่อบังคับไม่ให้ตนเองแสดงกิริยาที่ไม่ดีต่อหน้าสาธารณะ โดยเฉพาะต่อหน้าสื่อมวลชน เนื่องจากผู้นำต้องเป็นเป้าสายตาต่อลูกน้องและคน

8. คุณลักษณะที่ 1 การพัฒนาตนเอง เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองมีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนต้องมีความสามารถหลากหลาย จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนจะต้องหมั่นพัฒนาตนเองให้มีความสามารถที่หลากหลายยิ่งขึ้น หรือมีความสามารถเฉพาะที่ดีกว่าเดิมเสมอ เพื่อให้คณะกรรมการสถานักเรียนเกิดความเชื่อมั่นที่จะเดินตามการตัดสินใจของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน อีกทั้งการที่ประธานคณะกรรมการสถานักเรียนมีการพัฒนา

ตนเองอยู่เสมอ ย่อมมีแนวทางที่แปลกใหม่ขึ้น และมีการวางแผนงานที่กระชับและประหยัดเวลามากขึ้น หรือมีความรู้หลากหลายที่ช่วยให้สามารถประหยัดงบประมาณในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์เทพ สุขทวารักษ์[8] ได้ลงบทความไว้ว่า การที่บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้ แสดงว่าบุคคลนั้นมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และส่งเสริมศักยภาพของตนเองตลอดเวลา การเป็นผู้ฟังที่ดี การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมโดยรวม

9. คุณลักษณะที่ 7 กระตือรือร้น เป็นคุณลักษณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีความคาดหวังเป็นอันดับที่ 9 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หากประธานคณะกรรมการสถานักเรียนขาดความกระตือรือร้นแล้ว ย่อมเชื่อว่าที่โรงเรียนจะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ไม่มากพอในการดำเนินงาน อีกทั้งเมื่อไม่เกิดการเรียนรู้ย่อมไม่เกิดการพัฒนาด้านอื่น นอกจากนี้ยังส่งผลให้สมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียนคนอื่น ๆ เกิดความเฉื่อยชาตามไปด้วย การทำงานก็ยิ่งล่าช้า ยิ่งพบเจอกับปัญหาและอุปสรรค ทำให้เกิดความท้อแท้ เหนื่อยหน่ายกับการดำเนินงานสถานักเรียน และส่งผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย ปัญญาโรจน์[4] ได้กล่าวว่า หากผู้นำมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผู้ตามมักจะมีความกระตือรือร้นด้วย ซึ่งมีนักเรียนส่วนน้อยมากที่รับรู้ถึงความสำคัญของคุณลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้ สมพงษ์ หงษ์สาคร[11] ได้ทำการศึกษาและระบุว่า ความกระตือรือร้นยังหมายถึง ความเข้าใจและเชื่อมั่นในงานที่กำลังทำอยู่ ความพอใจในงานที่ทำ ความชื่นชมในผลงาน ความมุ่งมั่นในงานที่ทำและการแบ่งงานให้เหมาะสมกับเวลา

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิจัย แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง

1. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนก่อนการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีวิธีการสำคัญ ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานักเรียน ซึ่งสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนที่จะได้รับการฝึกฝน และพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำ ทั้งนี้ Prochaska JO และ Velicer WF[12] ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายแล้วทำการสรุปทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องผ่านขั้นตอนตามลำดับ 6 ขั้น ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการช่วยในการเปลี่ยนแปลง 10 วิธี ซึ่งทฤษฎีนี้ทำให้เห็นได้ว่า เมื่อเราสามารถดึงนักเรียนให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียนได้แล้ว ย่อมสามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนได้ ด้วยการร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในคณะกรรมการสถานักเรียน ส่วนอีกแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน คือ การจัดอบรมค่ายผู้นำ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ทั้งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน สมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียน และนักเรียนภายในโรงเรียน ได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนระหว่างการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีวิธีการสำคัญ ได้แก่ การเชิญชวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมลงสมัครเลือกตั้งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน เป็นการช่วย

คัดกรองคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิ์ในการลงสมัครเลือกตั้งเป็นประธานคณะกรรมการสถานักเรียนรูปแบบหนึ่ง โดยเมื่อครูร่วมกันเชิญชวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาสมัครมากขึ้น ก็สามารถเพิ่มจำนวนผู้สมัครที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการและตรงกับบทบาทหน้าที่ได้มากขึ้น ส่วนอีกแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน คือ การตรวจสอบนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง โดยไพเราะ คณะพลู[13] ได้เขียนบันทึก เรื่อง วงจรนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินนโยบาย ซึ่งหมายถึงการเลือกวิถีทางหรือแนวนโยบายที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามต้องการ ซึ่งหลักจริยธรรม หรือคุณธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อค่านิยมที่เป็นรากฐานสำคัญในการเลือกนโยบาย โดยพิจารณาถึง ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย ผลการดำเนินนโยบายมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับการลงทุนตามทรัพยากรที่มีอยู่ และมีการกระจายผลการดำเนินนโยบายต่อนักเรียนภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง

3. แนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนหลังการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน

วิธีการที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนตามความคาดหวังของนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง มีวิธีการสำคัญได้แก่ การทำกิจกรรมตามปฏิทินงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ถือเป็นกาให้นักเรียนได้ฝึกฝนดำเนินกิจกรรม ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom [14] ในหัวข้อ ทักษะพิสัย ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 5 ชั้น โดย 1 ใน 5 ชั้นนั้น คือ การกระทำอย่างต่อเนื่อง เมื่อบุคคลได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ย่อมส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ ผลักดันให้คณะกรรมการสถานักเรียนดำเนินกิจกรรมตามนโยบายที่หาเสียงไว้ อีกแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน คือ การจัดค่ายผู้นำโดยคณะกรรมการสถานักเรียน เป็นการให้นักเรียนได้นำทักษะที่ได้จากการฝึกฝนมาใช้ปฏิบัติงานจริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานคณะกรรมการสถานักเรียน และส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนรัฐบาลขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรมีการจัดเก็บสถิตินักเรียนผู้สมัครเป็นสมาชิกในคณะกรรมการสถานักเรียน เพื่อตรวจสอบระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมคณะกรรมการสถานักเรียน เพื่อมอบบัตรเกียรติยศ เพื่อแสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนดังกล่าวได้เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นระยะเวลา 3 ปี พร้อมทั้งมอบเกียรติบัตรเพื่อแสดงว่านักเรียนได้ดำรงตำแหน่งใดในคณะกรรมการสถานักเรียนของปีการศึกษานั้น ๆ

1.2 โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าผู้เคยเป็นสมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียน เพื่อให้สามารถส่งต่อหรือถ่ายทอดประสบการณ์สู่คณะกรรมการสถานักเรียนรุ่นน้องต่อไปได้

1.3 โรงเรียนควรจัดอบรมค่ายผู้นำ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของนักเรียนต่อการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โดยนักเรียนที่ผ่านการอบรมแล้วสามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประธานคณะกรรมการสถานักเรียนมาประกอบการตัดสินใจ

1.4 โรงเรียนควรสร้างคุณค่าในการดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โดยการให้คณะกรรมการสถานักเรียนติดเครื่องหมายซึ่งแสดงถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการสถานักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสาเหตุที่นักเรียนโดยส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะกรรมการสภานักเรียน เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถรับรู้ข้อมูลเชิงสาเหตุที่นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะกรรมการสภานักเรียนโดยข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะกรรมการสภานักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่องานคณะกรรมการสภานักเรียน เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของนักเรียนต่องานคณะกรรมการสภานักเรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานสภานักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานกิจกรรมสภานักเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- [2] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2561, จาก <http://mskyt28.info/2016/2017/06/16/คู่มือการประเมินประกัน/>
- [3] ชาย โพรธิตา. (2559). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- [4] สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2554). *คุณลักษณะผู้นำที่ดี*. สถาบันพัฒนานุเคราะห์. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2011/08/10/entry-1>
- [5] ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน อ้างถึงใน รัตนภรณ์ แววกระโทก. (2554). *ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/461096>
- [6] ชัยทวี เสนะวงศ์. (2557). *คุณลักษณะของผู้นำในศตวรรษที่ 21*. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2561, จาก <http://www.ftpi.or.th/2015/339>
- [7] คิต ฉัตรประภาชัย. (2560). *คุณลักษณะของผู้นำที่ดี เพื่อองค์กรที่เข้มแข็ง*. สยามมีเดีย. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561, จาก <http://live.siammedia.org/index.php/article/kid/14456>
- [8] พงษ์เทพ สุขทนารักษ์. (2554). *ผู้นำแบบสังคมไทยมีลักษณะอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2561. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/451219>
- [9] ก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ อ้างถึงใน Thaimarketing. (2557). *คุณสมบัติของผู้นำ 11 ประการ จากหนังสือ CEO โลกตะวันออก*. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2561, จาก <http://thaimarketing.in.th/2014/12/10/leadership/>
- [10] Kirkpatrick, S.A. and Locke, E.A. (1991). Leadership: Do traits matter?. *Academy of Management Executive*. 5(2): 48-60.
- [11] สมพงษ์ หงส์สาคร. (2541). *คุณลักษณะผู้นำและความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2561. จาก <http://webopac.lib.buu.ac.th/Catalog/BibItem.aspx?BibID=b00207498>

- [12] Prochaska JO และ Velicer WF อ้างถึงใน สันต์ ใจยอดศิลป์. (2553). *หลักทฤษฎีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต (Transtheoretical หรือ Stage of Change Model)*. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2561. จาก <http://visitdrsant.blogspot.com/2010/01/transtheoretical-stage-of-change-model.html>
- [13] ไพเราะ คณะพล. (2555). *วงจรรายบายสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2561. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/460737>
- [14] Bloom, Benjamin A. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook 1 Cognitive Domain*. New York : David Mc Kay Company.